

1. THEORETICAL PARADIGM OF DEVELOPMENT OF THE INNOVATION ECONOMY IN THE CONTEXT OF PERMANENT CRISIS PHENOMENA

DOI: <https://doi.org/10.54929/monograph-12-2024-01-01>

Oksana Drahan

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Finance, Banking and Insurance,
Bila Tserkva National Agrarian University,
Bila Tserkva, Ukraine
ORCID: 0000-0001-6431-8825

Serhii Melnyk

Assistant of the Department of Finance, Banking and Insurance,
Bila Tserkva National Agrarian University,
Bila Tserkva, Ukraine
ORCID: 0009-0000-5290-8932

CHAPTER 1.1. THE BANKING SECTOR AND INNOVATIVE APPROACHES TO SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE FINANCIAL SECTOR OF UKRAINE'S ECONOMY

The influence of the banking sector on the innovative development of the economy is substantiated. The key tools used by banks to support innovation are revealed. The features of innovative development of the banking sector of Ukraine in the context of modern economic and technological challenges are investigated. The key trends in the introduction of innovations, in particular the digitalization of banking services, the development of fintech startups, the introduction of artificial intelligence and blockchain technologies, are identified. The impact of regulatory policy, competitive environment and external factors on the transformation processes in the banking sector is analyzed. Attention is focused on the challenges and prospects for innovative development, including adaptation to international standards, improving cybersecurity and increasing customer confidence. The author proves the need to integrate innovations to increase the competitiveness of banks and ensure sustainable economic development of Ukraine.

Драган О. О.

Кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Білоцерківський національний аграрний університет,
м. Біла Церква, Україна
ORCID: 0000-0001-6431-8825

Мельник С. О.

Асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Білоцерківський національний аграрний університет,
м. Біла Церква, Україна
ORCID: 0009-0000-5290-8932

РОЗДІЛ 1.1. БАНКІВСЬКИЙ СЕКТОР ТА ІННОВАЦІЙНИ ПІДХОДИ ДО СТАЛОГО РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Обґрунтовано вплив банківського сектору на інноваційний розвиток економіки. Розкрито ключові інструменти, які використовуються банками для підтримки інновацій. Досліджено особливості інноваційного розвитку банківської сфери України в умовах сучасних економічних і технологічних викликів. Ідентифіковано ключові тенденції впровадження інновацій, зокрема цифровізацію банківських послуг, розвиток фінтех-стартапів, впровадження штучного інтелекту та блокчейн-технологій. Проаналізовано вплив регуляторної політики, конкурентного середовища та зовнішніх факторів на трансформаційні процеси у банківському секторі. Зосереджено увагу на викликах і перспективах інноваційного розвитку, серед яких адаптація до світових стандартів, підвищення рівня кібербезпеки та зростання довіри клієнтів. Доведено необхідність інтеграції інновацій для підвищення конкурентоспроможності банків і забезпечення сталого економічного розвитку України.

Вступ

Інноваційний розвиток економіки є ключовим фактором забезпечення її стійкості, конкурентоспроможності та динамічного зростання. У сучасних умовах глобалізації та цифрової трансформації саме інновації стають основою для модернізації традиційних галузей, створення нових ринків і забезпечення високих темпів економічного зростання. У цьому контексті на особливу увагу заслуговує роль банківського сектору, який виступає не лише джерелом фінансування, але й інструментом стимулювання інновацій.

Банківський сектор є невід'ємною складовою економічної системи, що забезпечує перерозподіл капіталу, надання кредитів, управління ризиками та підтримку інвестиційної діяльності. Його функції мають важливе значення для розвитку інновацій, оскільки створюють необхідні фінансові умови для стартапів, наукових досліджень і технологічних проєктів.

Однією з головних ролей банків у процесі інноваційного розвитку є сприяння формуванню венчурного капіталу. Завдяки цьому фінансові установи підтримують перспективні проєкти, які на перших етапах свого існування часто зіштовхуються з труднощами у доступі до традиційних джерел фінансування. Банки також розвивають інноваційні фінансові продукти, що адаптовані до потреб сучасної економіки.

Зазначимо, що важливим аспектом є цифровізація банківського сектору, яка не лише змінює методи роботи самих банків, а й сприяє розвитку інновацій у фінансових технологіях. Платформи для онлайн-кредитування, блокчейн-технології, мобільний банкінг і штучний інтелект створюють нові можливості для економіки, сприяючи підвищенню її ефективності.

Однак роль банків у підтримці інноваційного розвитку не обмежується лише фінансуванням. Вони виступають каталізаторами змін у суспільстві, сприяючи впровадженню сталих практик, цифрових інструментів і стратегій розвитку «зеленої» економіки. Інтеграція екологічних та соціальних факторів у банківську діяльність посилює загальний позитивний вплив на інноваційний розвиток.

Банки мають унікальну можливість об'єднувати різні сегменти економіки через співпрацю з бізнесом, науковими установами та урядом. Такий підхід сприяє формуванню інноваційних екосистем, у яких підприємства отримують доступ до знань, технологій і капіталу.

У той же час, вплив банківського сектору на інноваційний розвиток економіки залежить від багатьох чинників, таких як якість регулювання, фінансова стабільність і рівень розвитку банківської системи. Необхідною умовою є наявність прозорих та ефективних механізмів розподілу ресурсів, які дозволяють спрямовувати капітал у найперспективніші галузі.

Варто зазначити, що сучасні виклики, такі як економічні кризи, геополітична нестабільність та кліматичні зміни, формують перед банківським сектором нові завдання. У цих умовах фінансові установи повинні адаптувати свої стратегії, зосереджуючись на підтримці довгострокового зростання та впровадженні інновацій.

Таким чином, банківський сектор виступає ключовим гравцем у процесі інноваційного розвитку економіки, забезпечуючи не лише фінансову підтримку, а й створюючи середовище для розвитку нових ідей. Його активна участь у стимулюванні інновацій є важливою умовою досягнення економічної стійкості та прогресу.

1.1.1. Вплив банківського сектору на інноваційний розвиток економіки

Фінансова взаємодія банківського сектору з іншими секторами економіки відіграє ключову роль у процесі кругообігу капіталу, охоплюючи стадії виробництва, обігу та руху. Підтримка фінансовими інституціями різних етапів виробничого циклу сприяє ефективному вирішенню завдань, пов'язаних із впровадженням інноваційних технологій, розвитком наукоємних галузей, модернізацією виробничих потужностей і оновленням основних фондів. Усе це безпосередньо спрямоване на досягнення цілей інноваційної економіки.

Для України ці завдання є надзвичайно важливими через багатогранність національної економіки, відмінності у технологічному рівні та специфічні інституційні умови розвитку окремих секторів. Такі особливості унеможливають створення єдиної універсальної моделі інноваційного поступу. Виходячи з цього, стратегічною метою взаємодії між банківським сектором України та іншими економічними секторами є забезпечення умов для збалансованого розвитку галузей і регіонів країни шляхом фінансування потреб пропорційного й інноваційного зростання економіки.

Зважаючи на досягнення науковців, варто зауважити, що методологічні основи ефективної взаємодії банківського сектору з підприємствами інших галузей економіки, які впроваджують інновації та використовують банківські кредити як джерело фінансування, залишаються недостатньо вивченими. Зокрема, потребують додаткового аналізу теоретичні аспекти інноваційного банківського кредитування, такі як визначення його сутності та особливостей. Також важливим є дослідження факторів, що сприяють активнішій участі банків у фінансуванні інноваційного розвитку країни, а також оцінка ризиків, які виникають під час задоволення банками інноваційних запитів клієнтів. З огляду на це, метою дослідження є поглиблення теоретичних основ для оцінки впливу банківського сектору на інноваційний розвиток економіки.

Відповідно до Великого енциклопедичного словника, взаємодія розглядається як філософська категорія, що відображає процеси впливу об'єктів один на одного, їхню взаємну залежність та є універсальною формою розвитку і змін стану цих об'єктів, коли один об'єкт породжує інший.

Узагальнення існуючих у науковій літературі думок авторів щодо особливостей взаємодії банківського та реального секторів дозволяє зробити висновок, що їх характеристика зводиться до наступних ознак:

- склад учасників та пріоритет в ініціюванні взаємодії (підприємства реального (промислового) сектору, держава, центральний банк, банки – причому ініціатива взаємодії належить банкам);

- масштаб взаємодії (взаємодія на мікро-, мезо- та макроекономічному рівнях, з урахуванням ендогенних та екзогенних факторів);
- форми взаємодії (кредитування, інтеграція, партнерство) [1].

Систематизація різних підходів дослідників до визначення сутності та особливостей взаємозв'язку банківського та інших секторів економіки дозволила зробити висновок, що поняття «взаємодія банківського та реального секторів економіки» передбачає визначення процесів взаємного впливу сторін з урахуванням їх обумовленості та спрямованості на досягнення кінцевих результатів на мікроекономічному рівні (максимізація прибутку, розширення бізнесу) та ефектів на мезо- та макроекономічному рівнях (інноваційний розвиток, позитивні зміни у структурі регіонів, галузей, економіки).

Використовуючи такий методологічний підхід, як системний аналіз, можна визначити можливості впливу інноваційного кредитування в банківському секторі на макро- та мікроекономічному рівнях.

Макроекономічний рівень. У розвитку сучасної економіки банківський сектор відіграє домінуючу роль в об'єднанні фінансових ресурсів інших секторів: як сектор економіки з низьким енергоспоживанням та високою доданою вартістю, банківський сектор не тільки безпосередньо забезпечує швидке зростання національної економіки, але й стимулює шляхом перерозподілу вільних грошових коштів швидке зростання інших секторів економіки. Крім того, стабільна та ефективна робота банківського сектору сприяє формуванню можливостей для фінансування інноваційних потреб економічного зростання, тобто відіграє важливу роль у підтримці ефективного функціонування національної економіки.

На нашу думку, на мікроекономічному рівні можливості впливу банківського сектору на розвиток інновацій доцільно виділяти як позитивні, так і негативні, що призводить до позитивного або негативного синергетичного ефекту [2].

Позитивна роль банківського сектору полягає в умінні доцільно використовувати кредитні ресурси для фінансування інновацій, оптимізувати їх залежно від специфіки кредитування, визначати найбільш раціональний метод кредитування, що сприятиме підвищенню ефективності використання банківського капіталу для виконання завдань інноваційного розвитку. Позитивною є здатність банків знижувати ризики при довгостроковому інвестуванні на основі існуючих методів ризик-менеджменту, інструментів та засобів. Відомо, що інноваційні проекти з високою прибутковістю потребують довгострокових інвестицій, тому торгівля на фондовому ринку, використання фінансових інструментів, творчий підхід до фінансових операцій у сфері посередництва, заходи щодо економії грошових коштів, конфігурація динамічної рівноваги можуть зменшити та розподілити банківські ризики. Саме це сприяє розвитку процесів використання депозитів населення для фінансування інновацій, оскільки банківський сектор надає максимальні гарантії для фізичної особи, що дозволяє залучати значні обсяги вільних грошових коштів населення для фінансування довгострокових інноваційних проектів.

Банківський сектор може надавати багато послуг для суспільства, при-
скорювати трансформацію інноваційних науково-технічних досягнень у
продуктивні сили та стимулювати розвиток міжнародної економічної інте-
грації. Все це певною мірою позитивно впливає на інноваційний розвиток
держави та подальшому сприяє позитивному економічному ефекту.

Негативна роль банківського сектору полягає у здатності генеру-
вати об'єктивні фінансові ризики в умовах невизначеності банківської
діяльності, оскільки банківський сектор – це сектор, де здійснюється
діяльність з високим рівнем заборгованості. Банк має невелику частку
власних коштів, а джерелом коштів є переважно фінансові зобов'язан-
ня перед клієнтами. Проте є дві важливі умови. По-перше, вкладник
довіряє банку; по-друге, банки здійснюють високоефективний відбір та
нагляд за позичальниками. Оскільки визначити дотримання цих двох
умов неможливо, то фінансові ризики існуватимуть об'єктивно [3].

Таким чином, банки як кредитні посередники між заощадженнями та
інвестиціями можуть бути джерелом втрат для багатьох вкладників й
інвесторів при неналежному виконанні своєї діяльності, особливо при
кредитуванні інновацій.

Фінансово-економічна глобалізація, стрімкий розвиток міжнародних
фінансових ринків і комунікаційних технологій, науково-технічний про-
грес можуть збільшити масштаби і швидкість злиття та обміну фінансо-
вими ресурсами в різних регіонах. Тому фінансові ризики однієї країни
або регіону можуть швидко поширюватися на іншу країну або регіон.
Коли фінансові ризики поступово накопичуються до певної міри, вони
переростають у фінансову кризу, в результаті чого економіка отримує
негативний синергетичний ефект [4].

Негативна роль банківського сектору посилюється асиметрією інфор-
мації на ринку кредитування, яка може призвести до того, що труднощі
одного банку можуть бути сприйняті як криза в банківському секторі в
цілому й викликати паніку. Ці особливості банківського сектору визна-
чають ступінь швидкості та масштаби покриття ризиків порівняно з ін-
шими секторами, що сприяє швидкому розвитку часткових фінансових
труднощів, впливу кризових явищ на фінансовому ринку на інші сектори
економіки й навіть економічній кризі. Тобто висока плинність фінансо-
вих активів, прихованість і раптовість фінансових ризиків призводять до
їх швидкої трансформації в серйозні фінансові потрясіння на світових
ринках, що підтверджує взаємозв'язок між мікро- і макросередовищами.

Отже, у результаті проведеного дослідження можна зробити висно-
вок, що при вирішенні проблем інноваційного розвитку економіки в сучас-
них умовах необхідно раціонально підходити до визначення позитивно-
го впливу банківського сектору на фінансування інновацій, враховувати
вплив чинників на взаємодію банків і підприємств реального сектору.

Для мінімізації ризиків, притаманних фінансуванню інновацій, необ-
хідно здійснювати ефективне макроекономічне регулювання з метою
максимізації позитивного впливу банківського сектору на фінансову
підтримку інноваційного розвитку та запобігання можливим негативним

наслідкам їх помилкової діяльності. Це сприятиме стабільному, безперервному й ефективному розвитку банківського сектору, що є ключовим фактором підвищення ефективності його взаємодії з підприємствами реального сектору економіки для вирішення стратегічних завдань інноваційного розвитку економіки в цілому.

1.1.2. Особливості інноваційного розвитку в банківській сфері України

В умовах воєнного стану та загрози для суверенітету України сучасна банківська система зазнає суттєвих трансформацій. Спроможність цієї системи забезпечувати економічну стабільність, підтримувати соціальну консолідацію та фінансову безпеку залежить від технологічного та інноваційного потенціалу.

У сучасному світі інновації стали ключовим фактором успіху для будь-якої галузі економіки, і банківська сфера не є винятком. Швидкий технологічний прогрес, посилення конкуренції та підвищення вимог клієнтів стимулюють фінансові установи до впровадження нових рішень, що дозволяють підвищити ефективність, забезпечити безпеку та поліпшити клієнтський досвід. Водночас інновації відкривають нові можливості для розширення спектра послуг, оптимізації операційних процесів і адаптації до динамічних умов ринку.

Банківська сфера традиційно сприймається як одна з найбільш консервативних галузей економіки. Однак в умовах цифрової трансформації саме інноваційні підходи стають вирішальним фактором конкурентоспроможності. Від впровадження фінтех-стартапів до розвитку штучного інтелекту та блокчейну, банки активно адаптують сучасні технології для зміцнення своїх конкурентних позицій на ринку.

Однією з головних особливостей інноваційного розвитку банківської сфери є зміна підходів до взаємодії з клієнтами. Сьогодні клієнти очікують не лише швидкого доступу до послуг у будь-який час і будь-якому місці, але й персоналізованих пропозицій та простоти використання. Це змушує банки інвестувати у цифрові платформи, мобільні застосунки та чат-боти, які дозволяють забезпечити високий рівень обслуговування.

Ключовим драйвером інновацій у банківській сфері є розвиток фінансових технологій. Фінтех-компанії, які пропонують новаторські рішення, створюють конкуренцію традиційним банкам та стимулюють їх до впровадження подібних інструментів. Це розвиток мобільних платежів, біометричних методів автентифікації, а також алгоритмів, що забезпечують автоматизований аналіз фінансових даних [5].

Нині значну увагу банківські установи приділяють питанням кібербезпеки. Зі зростанням цифровізації збільшується і ризик кібератак. Тому фінансові установи впроваджують новітні технології для захисту даних клієнтів, такі як блокчейн, багаторівнева автентифікація та системи прогнозування загроз.

Інноваційний розвиток банківської сфери також має соціально-економічний аспект. Використання новітніх технологій сприяє розширенню

доступу до фінансових послуг у віддалених регіонах, забезпечуючи фінансову інклюзію для населення. Завдяки цьому банки стають важливими учасниками процесів соціальної трансформації.

Проте, варто зазначити, що впровадження інновацій у банківській сфері супроводжується і певними викликами. Регулювання, технологічна сумісність, високі витрати на впровадження новітніх рішень – все це може уповільнювати процес змін. Крім того, важливим є збереження балансу між інноваціями та надійністю, адже банки несуть відповідальність за збереження фінансових ресурсів клієнтів.

Особливе місце у процесі інноваційного розвитку посідають партнерства між банками та технологічними компаніями. Така співпраця дозволяє об'єднати фінансовий досвід із передовими технологічними знаннями, що створює синергію для розробки досконаліших продуктів та послуг.

У глобальному масштабі інновації в банківській сфері мають стратегічне значення для економічного зростання. Ефективна цифровізація фінансових послуг сприяє зміцненню довіри до фінансових установ, стимулює інвестиції та сприяє розвитку економіки [6].

Таким чином, інноваційний розвиток банківської сфери є багатограним процесом, який впливає не лише на внутрішню ефективність установ, але й на економіку в цілому. Спрямованість на новаторські підходи стає необхідною умовою для виживання та процвітання банків у світі, що стрімко змінюється.

Перші етапи впровадження інновацій у банківську сферу були пов'язані з автоматизацією операцій. У середині XX століття комп'ютеризація змінила підходи до обробки даних, що стало першим кроком до цифрової трансформації.

З початку XXI століття розвиток технологій, таких як Інтернет та мобільні пристрої, суттєво прискорив інноваційні процеси. З'явилися онлайн-банкінг, мобільні додатки, безконтактні платежі та інші інноваційні послуги.

Зазначимо, що основними драйверами інновацій у банківському секторі є конкуренція, технологічний прогрес, зміна споживчих уподобань та регуляторні вимоги. Ці фактори стимулюють банки до пошуку нових рішень для задоволення потреб клієнтів.

Розглянемо основні виклики банківської системи України.

Кібербезпека. Зі збільшенням цифрових операцій зростає і кількість кіберзагроз. Банк повинен забезпечити захист особистих даних клієнтів, що потребує великих інвестицій в технології та фахівців.

Регуляторні вимоги. Зміни в законодавстві та регулюванні фінансових послуг можуть стати як перешкодою, так і можливістю для інновацій. Банк має адаптувати свої технології і процеси до нових вимог.

Конкуренція з фінансовими технологіями (FinTech). Інноваційні стартапи в галузі фінансових технологій швидко завойовують ринок, пропонуючи гнучкі, зручні й дешевші рішення для клієнтів. Це створює тиск на традиційні банки.

Інтеграція нових технологій. Впровадження новітніх технологій, таких як блокчейн, штучний інтелект, машинне навчання, також вимагає значних інвестицій і відповідної підготовки співробітників.

Зміни в поведінці споживачів. Клієнти активніше переходять на цифрові платформи, вимагаючи безперервного доступу до своїх фінансових послуг через мобільні додатки, вебсайти й чат-боти.

У свою чергу, інноваційний розвиток зіштовхується з регуляторними обмеженнями, які можуть сповільнювати впровадження нових технологій. Проте збалансований підхід регуляторів сприяє створенню безпечного й прозорого середовища.

Пандемія стала каталізатором для цифровізації банківських послуг. Зростання попиту на дистанційні сервіси спонукало банки інвестувати в розвиток онлайн-каналів та послуг.

Банки, які готові швидко адаптуватися до змін, мають значну конкурентну перевагу. Гнучкість стає ключовим чинником для успішного впровадження інновацій.

Інноваційні технології допомагають забезпечити швидке отримання послуг, зменшити ризики та захистити фінансові ресурси. Це сприяє підвищенню довіри громадян до фінансових інституцій, що є особливо важливим в умовах повномасштабної війни та економічної нестабільності.

Банківські інновації забезпечують поліпшення доступу до фінансових послуг шляхом дистанційної роботи, особливо для людей, що зазнали переселення. Вони допомагають соціальній інклюзії та зменшують рівень економічного нерівності.

Варто зазначити, що інноваційний розвиток у банківській сфері став одним із ключових факторів забезпечення конкурентоспроможності та ефективності фінансових установ у сучасних умовах. Банки, які впроваджують інновації, здатні краще реагувати на виклики ринку, задовольняти потреби клієнтів і забезпечувати стійке зростання.

Діджиталізація займає центральне місце серед інновацій у банківській сфері. Використання цифрових платформ дозволяє банкам автоматизувати процеси, знижувати витрати та забезпечувати доступність послуг для клієнтів у будь-який час і з будь-якої точки світу.

Смартфони стали невід'ємною частиною життя сучасної людини, і мобільний банкінг є важливим напрямком інновацій. Мобільні додатки онлайн-банкінгу пропонують широкий спектр послуг – від управління рахунками до оплати комунальних послуг.

Штучний інтелект використовується для аналізу даних, розроблення персоналізованих пропозицій, оцінки кредитоспроможності клієнтів та виявлення шахрайства. Також штучний інтелект дозволяє банкам значно підвищити якість обслуговування. Збір та аналіз великих масивів даних допомагають банкам краще розуміти поведінку клієнтів, прогнозувати їхні потреби та розробляти індивідуальні фінансові продукти.

Технологія блокчейн має потенціал революціонізувати банківську сферу та забезпечити прозорість, безпеку та ефективність транзакцій. Використання криптовалют стає дедалі популярнішим у фінансових операціях.

Віртуальні офіси та інтерактивні платформи на основі віртуальної реальності (VR) / доповненої реальності (AR) створюють нові можливості для взаємодії з клієнтами та навчання персоналу.

Партнерство банків із фінтех-компаніями дозволяє впроваджувати інноваційні рішення швидше та ефективніше. Фінтех-компанії активно працюють у сферах мобільних платежів, онлайн-кредитування, інвестиційних платформ тощо.

З активним розвитком діджиталізації питання кібербезпеки стає критично важливим. Банки інвестують у захист даних клієнтів, використовуючи сучасні технології шифрування та багатфакторну автентифікацію.

Використання сучасних технологій дозволяє банкам пропонувати клієнтам персоналізовані продукти та послуги, що підвищує їхню лояльність.

Банки все частіше впроваджують «зелені» технології, знижуючи свій екологічний слід та підтримуючи проекти сталого розвитку.

Open Banking забезпечує можливість обміну даними між банками та сторонніми організаціями через прикладний програмний інтерфейс (API), що сприяє створенню нових фінансових сервісів.

IoT використовується для моніторингу активів клієнтів, оптимізації операцій та покращення взаємодії з клієнтами.

Автоматизація процесів за допомогою роботизації (RPA) знижує витрати, спрощує рутинні операції та підвищує продуктивність бізнесу, оскільки дозволяє персоналу зосередитися на більш творчих та стратегічних завданнях.

Голосові асистенти інтегруються у мобільні додатки, дозволяючи клієнтам здійснювати операції за допомогою голосових команд.

Соціальні медіа стають важливим інструментом для взаємодії з клієнтами, проведення маркетингових кампаній та отримання зворотного зв'язку.

Технології розпізнавання обличчя, відбитків пальців та інших біометричних даних підвищують рівень безпеки банківських операцій.

Банки активно розширюють свою присутність на міжнародних ринках, використовуючи інноваційні рішення для інтеграції локальних послуг.

Відкриття рахунків та оформлення кредитів онлайн стали стандартом у банківській практиці, що спрощує доступ до надання послуг [7].

На нашу думку, в майбутньому очікується подальший розвиток штучного інтелекту, автоматизації та блокчейн-технологій. Банки продовжуватимуть інвестувати в екосистеми цифрових послуг, створюючи платформні рішення для інтеграції фінансових та нефінансових сервісів.

Отже, окреслимо перспективи інноваційного розвитку банківського сектору.

Цифровізація та автоматизація. Впровадження автоматизованих систем дозволить знизити витрати на обслуговування клієнтів і покращити якість послуг. Технології, такі як чат-боти, штучний інтелект і роботизація процесів, можуть значно покращити клієнтський досвід.

Блокчейн і криптовалюти. Технології блокчейн мають великий потенціал для підвищення безпеки та ефективності фінансових транзакцій. Вони

можуть застосовуватися для створення нових платіжних систем і вдосконалення процесів ідентифікації клієнтів.

Персоналізація послуг. Банки можуть використовувати аналітику даних і штучний інтелект для пропонування персоналізованих фінансових послуг, що відповідають конкретним потребам клієнтів.

Партнерства з FinTech. Банки можуть співпрацювати з FinTech-компаніями для інтеграції новітніх технологій і створення інноваційних фінансових продуктів, що задовольнятимуть потреби клієнтів з високими технологічними вимогами [8].

Екологічно чисті та соціально відповідальні інвестиції. Інновації можуть також орієнтуватися на сталий розвиток, що дозволяє банкам залучати клієнтів, які прагнуть інвестувати в екологічно чисті проекти та соціально відповідальні ініціативи [9].

Таким чином, інноваційний розвиток у банківській сфері – це не лише вимога часу, але й можливість створення нових бізнес-моделей, підвищення ефективності та конкурентоспроможності. Банківські установи, які активно впроваджують новітні технології, отримують значні переваги, закладаючи основу для стійкого зростання та розвитку.

Висновки

Інноваційний розвиток банківського сектору є ключовим фактором модернізації фінансової системи України, що забезпечує підвищення конкурентоспроможності банків, ефективність їх роботи та адаптацію до змін у глобальному економічному середовищі.

Впровадження новітніх технологій, таких як блокчейн і штучний інтелект, створює умови для автоматизації банківських процесів, скорочення операційних витрат і зниження ризиків.

Цифрова трансформація банківської сфери в Україні дає змогу вітчизняним банкам підвищити зручність для клієнтів та забезпечити використання повного спектру банківських послуг через мобільні додатки та Інтернет-банкінг.

Інтеграція фінтех-компаній у банківський сектор сприяє створенню інноваційних продуктів, таких як безконтактні платежі, кредитування онлайн і персоналізовані фінансові рішення.

Інновації сприяють залученню до банківської системи малозабезпечених верств населення та підприємств малого і середнього бізнесу, полегшуючи їм доступ до фінансових ресурсів.

У зв'язку зі зростанням діджиталізації банківського сектору актуальним є посилення захисту даних клієнтів і протидія кіберзлочинності.

Інновації стимулюють конкуренцію на банківському ринку, змушуючи банки переглядати бізнес-моделі, оптимізувати операції та орієнтуватися на потреби клієнтів. Українські банки зіштовхуються з необхідністю адаптації до міжнародних стандартів, зокрема в контексті боротьби з відмиванням коштів та посилення фінансового моніторингу.

Успішний розвиток інновацій у банківському секторі можливий за умов сприятливого регуляторного середовища, що стимулює інвестиції

та впровадження нових технологій. Впровадження інновацій потребує висококваліфікованого персоналу, здатного працювати з новими технологіями та розробляти сучасні рішення для клієнтів.

Урахування принципів екологічної відповідальності сприяє розвитку «зелених» фінансових продуктів, таких як еко-кредити або інвестиції в енергозберігаючі проекти.

Адаптація передових практик провідних країн світу допомагає українським банкам ефективніше інтегрувати інноваційні підходи.

Банки з інноваційною спрямованістю приваблюють іноземних інвесторів, оскільки демонструють перспективи зростання та стійкість до економічних викликів.

Банківський сектор відіграє важливу роль у підтримці стартапів, надаючи їм доступ до фінансування та інструментів для зростання.

Вважаємо, що подальший розвиток інновацій у банківському секторі залежить від активної співпраці між банками, державою, технологічними компаніями і суспільством, що дозволить створити стабільну та конкурентоспроможну фінансову систему.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Koval, N. (2024). Innovatsiini zasady rozvytku v konteksti finansovoho ta bankivskoho sektoru. *Ekonomika ta suspilstvo*, (61). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-113> [in Ukrainian].
2. Adamenko, M. V., Volkova, H. I., & Dashkevych, V. M. (2021). Rozvytok innovatsiinykh bankivskykh posluh u sferi kredytuvannia. *Efektivna ekonomika*, 11. DOI: 10.32702/2307-2105-2021.11.98 [in Ukrainian].
3. Hanzhiuk, S. M., & Sharovskiy, M. Yu. (2020). Tradytiini ta innovatsiini posluhy na rynku bankivskykh produktiv Ukrainy. *Infrastruktura rynku*, 42, 297–301. DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct42-50> [in Ukrainian].
4. Nesterenko, S. (2021). Finansova inkluziia yak stratehichnyi napriam rozvytku finansovoho sektoru. *Kruhlyi stil* (Kyiv, 21 travnia 2021 r.). Retrieved from <https://kyivdiplomatic.com/ua/news/1495> [in Ukrainian].
5. Forbes (2021). 15 komfortnykh bankiv Ukrainy. Retrieved from <https://forbes.ua/ru/ratings/15-naykomfortnishikhhbankiv-ukraini-08092021-2325> [in Ukrainian].
6. Vovchak, O., & Honhalo, N. (2020). Tsyfrovi innovatsii ta yikhnyi vplyv na konkurentnospromozhnist bankiv. *Socio-Economic Relations in the Digital Society*, 3 (39), 46–51. DOI: [https://doi.org/10.18371/2221-755X3\(39\)2020225116](https://doi.org/10.18371/2221-755X3(39)2020225116) [in Ukrainian].
7. Kuznietsova, M. A., & Huihova, Yu. I. (2020). Rozvytok ta vprovadzhennia innovatsiinykh bankivskykh posluh v Ukraini. *Efektivna ekonomika*, 8. DOI: 10.32702/2307-2105-2020.8.50 [in Ukrainian].
8. Krykhoveretska, Z. M., & Levandiiskiy, O. T. (2022). Sutnist i napriamy rozvytku bankivskykh innovatsii. *Ekonomika ta derzhava*, 8, 56–61. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2022.8.56> [in Ukrainian].
9. Matviichuk, N., & Tesliuk, S. (2021). Osnovni tendentsii rozvytku bankivskykh innovatsii v Ukraini. *Ekonomichnyi chasopys Volynskoho natsionalnogo universytetu imeni Lesi Ukrainky*, 1(25), 79-87. DOI: <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2021-01-79-87> [in Ukrainian].